

Galerie výtvarného umění v Náchodě

Zámecká jízdárna, Náchod, Smiřických 272, tel. 491 423 245, 491 427 321.

Otevřeno v termínu konání výstav denně kromě pondělí od 9 do 17 hodin.

Václav Macháň

10. 7. – 5. 9., přízemí

Téměř sto let žil malíř Václav Macháň. Kreslil a maloval od dětství. Od roku 1945, kdy jako pedagog přišel do Police nad Metují (učil tam i výtvarné výchově) stal se trvalou součástí uměleckého dění náchodského regionu. A to i poté, co se mnohokrát stěhoval; nakonec těsně k rodné Malé Čermné nad Orlicí do Chocně, kde 27. 6. 2020 zemřel. Soukromý žák Aloise Fišárka – krajinář, též malíř zátiší, kytic a aktů, maloval prakticky do konce života.

Počátkem 70. let zanechal pedagogické práce a v srdci svého rodného kraje na pomezí kopcovitého Podorlicka a říčních niv Orlice a Loučné se malířství věnoval profesionálně. Vytrvale maloval kraj, v němž vyrostl a do něhož se vrátil. Vybíral si elementární, typické, dominantní znaky krajiny a jejich komponováním tvořil novou, ale příznačnou uměleckou skutečnost promyšlenou, nanejvýš kultivovanou a bohatou malbou, na jejíž přípravu kladl zásadní důraz. V jeho tvůrčím procesu nebylo místo pro náhodu. Na podkladě soustavných zkoušek barevné skladby vznikaly drobné, ale nesmírně živé a naprosto samostatné malířské studie k jednotlivým obrazům komorního i monumentálního pojetí. Nepůjde o retrospektivu, výstava bude sestavena bez ohledu na rozměry a dobu vzniku z reprezentantů krajinomalby, městské krajiny někdy s osobitým figurálním prvky a nebudou chybět vlídná zátiší ani drobné výrazné akty. Výstava připomene Macháňovy malířské symboly krajiny s duší lidských příběhů i osudů charakteristické vysokou koloristickou kulturou a pocitovými hodnotami právě v našem kraji, kde jako umělec začínal.

Kurátor výstavy: Mgr. Jan Kapusta

Vernisáž 9. července

Domov můj. Umělci-emigranti z území bývalého Ruského impéria v Československu (ze sbírek GVUN, PNP, MUO aj.)

10. 7. – 7. 11., ochoz

Výstava ze sbírek Galerie výtvarného umění v Náchodě, Památníku národního písemnictví, Galerie výtvarného umění v Ostravě a také z několika soukromých kolekcí představí výběr toho nejlepšího z tvorby umělců, kteří se jako mladí lidé po ruské revoluci a občanské válce ocitli na území Československého státu. Většina z nich zde ve 20. letech 20. století nebo i o něco později studovala, a pak se natrvalo usadila. Jejich dílo se tak stalo součástí československého umění 20. století. Většina umělců z této neustálené skupiny nepatřila k mistrům, kteří by se nacházeli v popředí zájmu domácí umělecké scény. Díla umělců z území bývalého Ruska nebyla ani systematicky získávána do státních institucí (s výjimkou náchodské galerie). Mimořádné postavení měla ještě kolekce Jiřího Karáska, tzv. Karáskova galerie, dnes v majetku Památníku národního písemnictví, která cíleně soustřeďovala díla emigrantů na našem území. Řadu obrazů se podařilo dohledat v málo dostupných soukromých sbírkách. Výstava má konkrétní cíl – poprvé představit divákovi tvorbu lidí, zasažených válkou, často zraněných, kteří si museli najít domov jinde, než se narodili, a to často za velmi dramatických okolností. Právě proto téma domova má v jejich dílech zvláštní a zásadní postavení. V rané tvorbě jsou motivy ze ztracené vlasti zcela pochopitelné, nacházíme je ale i v pozdějších obdobích, dokonce i v době po druhé světové válce. Kopcovitá česká krajina nemohla nenadchnout žádného malíře či grafika. Jaké motivy v ní volili Grigorij Musatov,

Nikolaj Rodionov, Ivan Anisimov a další malíři? Je v uvádající pivoňce nálada, odkazující na psychicky těžko zpracovatelnou ztrátu domova, vlasti a blízkých lidí? Prostupující nostalgie a smutek, pocit „chandry“ je vlastní mnoha dílům ruských a ukrajinských emigrantů. Jakým divákům bylo určeno dílo N. Bakulina a A. Solovjeva? Odpovědět na tyto otázky je cílem výstavy, stejně jako přiblížit zájemcům tuto méně známou stránku uměleckého dění v Československu.

Kurátorka výstavy: PhDr. Julie Jančárková, Ph.D.

Vernisáž 9. července

Mojmír Preclík – sochy, Jana Švábová – pastely

10. 7. – 5. 9., kabinet kresby, grafiky a fotografie

Netradiční komorní instalace sochařského díla Mojmíra Preclíka (1931–2001) a kreseb Jany Švábové (1939–2017) připomene dílo dvou vyhraněných uměleckých osobností formou partnerského dialogu. Ve výstavním prostoru Kabinetu kresby, grafiky a fotografie se pokusíme alespoň přiblížit neopakovatelnou atmosféru jejich lidského a tvůrčího spojení expozicí evokující jejich osobní prostor, konkrétně obývací místnost jejich nábrežního bytu v Praze. Ve spojení Preclíkových archetypálních převážně figurálních plastik, nesoucích existenciální významy, a barevných abstraktních pastelů J. Švábové vynikne harmonie lidského a uměleckého vztahu dvou umělců rodištěm i pobytem spjatých s Náchodskem. Výstava je pořádána také u příležitosti dvojího výročí Mojmíra Preclíka.

Kurátoři výstavy: PhDr. David Chaloupka, BcA. Marek Macek, MgA. Michal Burget

Vernisáž 9. července